

року «Вінчання зі смертю» тоталітарний молох перемелює людський матеріал, перетворює людину, молодого лейтенанта радянської армії на гвинтик могутньої, бездушної державної військово-політичної машини. Вірний своїй експресивній стилістиці, Микола Мащенко ніби досліджує каталог злочинів тоталітаризму, демонструючи пристрасні межі життя і смерті.

Видається, то власну піднесену віру в ідеали, трагедію розчарувань й вогненну вдачу раз у раз передавав режисер персонажам своїх картин, а тому ретельно вишукував виконавців, здатних переконливо відтворити на екрані глибину авторських почуттів, біль його сухих, пекучих сліз. Уцьому сенсі найбільше емоційні фільми Миколи Мащенка цілком узгоджуються з відомим принципом Гюстава Флобера, що його письменник сформулював вистислою образно: «Мадам Боварі – це я». По суті, і Микола Мащенко – сам є головним героєм своїх кращих творів – яскравий, пристрасний, племенистий.

Останнім на сьогодні, масштабним проектом режисера вкінці став фільм «Богдан-Зиновій Хмельницький», де автор малює суперечливий образ українського гетьмана, аби через цей складний персонаж осмислити неоднозначні фактивітчизняної історії, відтворити сутне-простих подій, через випуклі портрети передати і драматизм часу, і стан людини в лещатах неблаганних реалій. «Богдан, а за ним, на його плечах – епоха...» – так формулює концепцію свого задуму режисер. У певному розумінні таке вирішення цілком відповідає авторському жаданню виліплювати, кристалізувати образ героя, а з іншого боку – асоціюється з постаттю самого Миколи Мащенка, чий фільм став своєю рідною емблемою епохи, пам'ятником добі і водночас її документом, зміст якого корелює з часом Історії.

Ірина ЗУБАВІНА

*кандидат мистецтвознавства, доцент,
учений секретар відділення кіномистецтва АМУ*

МИРОСЛАВ ВАНТУХ

(До 70-річчя від дня народження)

Ім'я Мирослава Михайловича Вантуха – Героя України, народного артиста України, народного артиста Росії, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка сьогодні широко відоме не тільки в Україні, а й далеко за її межами – скрізь, де з великим успіхом виступав очолюваний ним уже впродовж трьох десятиліть Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського. Мирослав Михайлович бережно плекає цей славний колектив, постійно збагачує його репертуар, забезпечує неперевершений рівень виконавської майстерності артистів, що незмінно викликає щире захоплення і в Україні, і за кордоном. Він створив при ансамблі Дитячу хореографічну школу, завдяки якій вперше в Україні було впроваджено триступеневу освітню майбутніх артистів, чим досягнуто спадковості покоління і колектив ансамблю регулярно забезпечується професійними виконавцями.

Мирослав Вантух – академік Академії мистецтв України, професор, завідувач кафедр хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв і Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, голова Національної хореографічної спілки України, до створення якої особисто доклав немало зусиль.

Народився М. Вантух 18 січня 1939 року в селі Великосілки Кам'яно-Бузького району Львівської області у селянській родині. 1958 року закінчив Львівський культосвітній технікум 6-місячної постійної підготовки керівників танцювальних колективів при цьому ж технікумі, набувши кваліфікації керівника самодіяльного танцювального колективу. Вищу освіту М. Вантух здобув у Москві (1977).

У 1964 році він створив і майже 20 років очолював як художній керівник заслужений ансамбль танцю «Юність» міста Львова. Під його проводом ансамбль «Юність» став одним із провідних хореографічних колективів України, переможцем багатьох міжнародних конкурсів, заслуженим колективом України. У цьому колективі М. Вантух створив і поставив понад 40 різних за тематикою хореографічних композицій, сюїт, танцювальних картин, частина яких увійшла до золотого фонду української хореографії («Гуцульська сюїта», «Святковий гопак», російський хоровод «Північне сяйво», хореографічна картина «Запорожці», хореографічна композиція «Цих днів не змовкне слава» та ін.).

1967 року за заслуги в розвитку українського народного самодіяльного мистецтва його нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, у 1968-му присвоєно почесне звання заслуженого діяча мистецтв, а в 1977-му – звання народного артиста Української РСР. 1980 року М. Вантуха запросили до Києва, де він очолює Державний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського. Саме в цьому колективі повною мірою розкрився небуденний організаторський і мистецький талант хореографа. Впродовж десятиліть М. Вантух зробив дуже багато для того, щоб цей колектив став флагом і взірцем української й світової народної хореографії. Митець докладав максимум зусиль для збереження творчої спадщини засновника ансамблю П.П. Вірського і створює власні хореографічні постановки, які гідно поповнюють золоту скарбницю української хореографічної культури. За здійснені постановки танцювальних композицій «У мирі та згоді», «Карпати», «Літа молодії», «Український танець з бубнами» 1993 року Мирославу Вантуху присуджено Національну премію України ім. Тараса Шевченка.

М. Вантух вдалося створити у колективі ансамблю атмосферу принципової вимогливості, артистичної конкуренції, відповідальності, дисципліни і творчої самовіддачі. Завдяки цьому на найвищий рівень піднесено виконавську майстерність артистів, які завзято працюють над собою, постійно фахово вдосконалюються. М. Вантух навчався і продовжує навчатися, у тому числі на творчості П. Вірського, поновлюючи хореографічні композиції з його творчого доробку. 10 танцювальних номерів, створених П. Вірським, приновому керівникові отримали нове творче життя – виконуються технічно досконало, образно під час концертів ансамблю і викликають емоційне захоплення глядачів.

Нині Мирослав Вантух створює нові хореографічні композиції, збагачує оригінальними мистецькими номерами репертуар ансамблю. Нові твори з великим успіхом виконуються в Україні і зарубіжжі. Серед них композиції «Україно моя, Україно», «Російська сюїта», «Циганський танець», «Волинська полька», «Гуцулка» та інші.

З почесною місією посла миру Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського під керівництвом М. Вантуха побував більше ніж у 60 країнах світу, у тому числі в Австрії, Англії, Андоррі, Аргентині, Бельгії, Бразилії, Венесуелі, В'єтнамі, Греції, Данії, Іспанії, Італії, Канаді, Китаї, Кореї, Кубі, Португалії, США, Франції, Швейцарії, Японії та інших. Колектив завжди з честю демонструє видатні досягнення національної хореографії, робить вагомий внесок у розвиток світової культури.

У 2002 році М. Вантуха обирають головою створеної за його ініціативи Всеукраїнської хореографічної спілки, який завелику роботу збереження і розвитку української національної культури, пропаганду краших зразків хореографічного мистецтва 2004 року Указом Президента України присвоєно статус Національної.

Діяльність Спілки М. Вантух спрямовує на популяризацію та підтримку народного хореографічного мистецтва. Нею започатковані і щорічно відбуваються: Всеукраїнський

фестиваль-конкурс народної хореографії імені Павла Вірського; науково-методичні семінари та майстер-класи «Збереження та розвиток національного хореографічного мистецтва регіонів України»; регіональні хореографічні фестивалі; міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції, багато інших культурно-мистецьких акцій.

Мирослав Вантух веде велику науково-педагогічну, громадську, виховну роботу. Під його безпосереднім керівництвом та за його участі розроблено й успішно втілюються у життя навчально-методичні плани на кафедрах хореографії, які вночілює, виховуються молоді кадри педагогів хореографічних дисциплін, проводяться практичні семінари, готуються наукові дисертації.

У 2009 році культурною громадськістю України широко відзначався 70-літній ювілей Мирослава Вантуха. На його честь у Національному палаці мистецтв «Україна» відбулося 2 сольні концерти Ансамблю ім. П. Вірського, під час яких Президент України Віктор Ющенко вручив М. Вантухові орден Князя Ярослава Мудрого V ступеня. У Львівській національній опері за ініціативи мистецьких кіл Львівщини був проведений I Всеукраїнський фестиваль хореографічного мистецтва імені Героя України Мирослава Вантуха за участі хореографічних колективів України. У містах Києві, Вінниці, Житомирі, Івано-Франківську та інших відбулися концерти, фестивалі, науково-практичні семінари, круглі столи, присвячені творчості видатного хореографа Мирослава Михайловича Вантуха.

Слава великому майстрові!

Микола СЕДУН
мистецтвознавець

АНАТОЛІЙ ГАЙДАМАКА
(До 70-річчя від дня народження)

Член-кореспондент Академії мистецтв України Анатолій Васильович Гайдамака народився 1939 року в селі Волосківці на Чернігівщині. Закінчив Харківське художнє училище (1961), Московське вище художньо-промислове училище (Строганівське) за спеціальністю «монументально-декоративне мистецтво» (1967).

Творчу правцю розпочав як архітектор-художник в інституті «Київпроект», де виконував проекти оздоблення громадських інтер'єрів засобами мозаїки, живопису, вітражу. Важливою темою утворчості митця була й залишається робота над проектуванням виконанням експозицій музеїв.

А. Гайдамака вдосконалює свій фах упродовж багаторічного творчого шляху, що засвідчують мистецтвознавчі нариса в журналах «Україна», «Декоративне мистецтво», «Панорама искусств», «Кур'єр ЮНЕСКО», фільми, телепередачі.

До основних творів належить: комплексне оформлення музеїв – Книги у Національному заповіднику «Киево-Печерська лавра» (1974), М. Островського в Шепетівці (1979), М. Коцюбинського в Чернігові (1983), запорозького козацтва на острові Хортиця (1983), Державного літературного музею в Одесі (1983); оновлена експозиція Національного музею Тараса Шевченка в Києві (1989); художнє вирішення інтер'єрів банку «Україна» в Києві (1994); реекспозиція Національного музею історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945

